

ПОГОДЖЕНО
Педагогічною радою
КВНЗ «ПМК»ДОР»
протокол № 4 від 22 грудня 2016 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказом директор по КВНЗ
«ПМК»ДОР»
від 28.12.2016 р. № 199-ос

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В
КОМУНАЛЬНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ
ЗАКЛАДІ «ПАВЛОГРАДСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ
КОЛЕДЖ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

**м. Павлоград
2016 р.**

1. Загальні положення

1.1. Навчальний процес у КВНЗ «ПМК»ДОР» будується на підставі закону України «Про вищу освіту, «Про освіту» та інших нормативних актів, щодо організації навчального процесу у вищих навчальних закладах. Це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на кваліфікаційному рівні «молодший спеціаліст» відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм за напрямом «Медицина» та спеціальностям: «Сестринська справа» та «Лікувальна справа».

Навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій. Мова навчання визначається Законом України "Про мови".

Навчальний процес в КВНЗ «ПМК»ДОР» організується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та спрямований на формування освідченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях технологій, системах управління та організації праці в сучасних умовах.

1.2. Зміст навчального процесу в КВНЗ «ПМК»ДОР» - це науково-обгрунтована система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». Направлення навчального процесу в КВНЗ «ПМК»ДОР» визначається освітньо-професійною програмою підготовки «молодших спеціалістів» за спеціальностями «Сестринська справа» та «Лікувальна справа», навчальними програмами дисциплін, нормативними актами органів державного управління освітою і відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах, а також при проведенні навчальних занять та інших видів навчальної діяльності.

Освітньо-професійна програма підготовки в КВНЗ «ПМК»ДОР» - це перелік нормативних та вибіркового навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю. Структурно-логічна схема підготовки - це наукове і методичне обгрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки. Зміст освіти в КВНЗ «ПМК»ДОР» складається з нормативної та вибіркової частин. Нормативна частина змісту освіти визначається відповідними державними галузевими стандартами. Вибіркова частина змісту освіти визначається коледжем.

1.3. Організація навчального процесу базується на багатоступеневій системі вищої освіти в Україні.

2. Нормативно-правова база організації навчального процесу:

2.1. Організація навчального процесу у КВНЗ «ПМК»ДОР» базується на Законі України "Про освіту", «Про вищу освіту», державних стандартах освіти, інших актах законодавства України з питань освіти.

Державний стандарт освіти - це сукупність норм, які визначають вимоги до освітнього (кваліфікаційного) рівня. Складові державного стандарту освіти: - освітня (кваліфікаційна) характеристика; - нормативна частина змісту освіти; - тести.

Освітня характеристика - це основні вимоги до якостей і знань особи, яка здобула певний освітній рівень. Кваліфікаційна характеристика - це основні

вимоги до професійних якостей, знань і умінь «молодшого спеціаліста», які необхідні для успішного виконання професійних обов'язків. Тест - це система завдань, призначених для встановлення відповідності кваліфікаційного рівня особи до вимог освітніх (кваліфікаційних) характеристик.

2.2. Організація навчального процесу здійснюється навчальними підрозділами КВНЗ «ПМК»ДОР» (відділеннями та цикловими предметними комісіями). Основним нормативним документом, що визначає організацію навчального процесу в КВНЗ «ПМК»ДОР» є навчальний план.

Навчальний план - це нормативний документ коледжу, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

Навчальний план затверджується директором коледжу. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

Нормативні навчальні дисципліни встановлюються державним стандартом освіти. Дотримання їх назв та обсягів є обов'язковим для коледжу. Вибіркові навчальні дисципліни встановлюються коледжем. Вибіркові навчальні дисципліни вводяться для задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій коледжу, регіональних потреб. Місце і значення навчальної дисципліни її загальний зміст та вимоги до знань і умінь визначаються навчальною програмою дисципліни. Навчальна програма нормативної дисципліни є складовою державного стандарту освіти. Навчальна програма вибіркової дисципліни розробляється викладачами коледжу.

2.3. Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньо-професійної програми підготовки, на підставі навчальної програми дисципліни та навчального плану викладачами коледжу складається **робоча навчальна програма дисципліни**, яка є нормативним документом коледжу.

Робоча навчальна програма дисципліни містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю. Структурні складові робочої навчальної програми дисципліни: - тематичний план; - засоби для проведення поточного та підсумкового контролю; - перелік навчально-методичної літератури.

2.4. Навчання студента здійснюється за індивідуальним навчальним планом. Індивідуальний навчальний план студента складається на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні дисципліни та частину вибіркових навчальних дисциплін, вибраних студентом з обов'язковим урахуванням структурно-логічної схеми підготовки. Індивідуальний навчальний план складається на кожний навчальний рік і затверджується завідувачем відділення. Вибіркові навчальні дисципліни, введені коледжем в освітньо-професійну програму підготовки і включені до індивідуального навчального плану студента, є обов'язковими для вивчення.

2.5. КВНЗ «ПМК»ДОР» надає студентам можливість користування навчальними приміщеннями, бібліотеками, навчальною, навчально-методичною і

науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання.

2.6. За відповідність рівня підготовки студента до вимог державних стандартів освіти відповідає завідувач відділення. За виконання індивідуального навчального плану відповідає студент.

3. Форми організації навчання

3.1. Навчальний процес в КВНЗ «ПМК»ДОР» здійснюється у таких формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.

3.2. Основні види навчальних занять КВНЗ «ПМК»ДОР»: - лекція; - лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; - консультація.

3.3. Лекція

3.3.1. **Лекція** - основна форма проведення навчальних занять в КВНЗ «ПМК»ДОР» призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який складає основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою.

Лекції проводяться лекторами - викладачами КВНЗ «ПМК»ДОР», а також провідними спеціалістами, запрошеними для читання лекцій. Лекції проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях - аудиторіях для однієї або більше академічних груп студентів.

3.3.2. Лектор, якому доручено читати курс лекцій, зобов'язаний перед початком відповідного семестру подати на циклову комісію складений ним конспект лекцій (авторський підручник, навчальний посібник), контрольні завдання для проведення підсумкового контролю, передбаченого навчальним планом і програмою для даної навчальної дисципліни.

Лектор, який вперше претендує на читання курсу лекцій, може бути зобов'язаний головою циклової методичної комісії до проведення пробних лекцій за участю викладачів ЦК. Лектор зобов'язаний дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

3.4. Лабораторне заняття

3.4.1. **Лабораторне заняття** - форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводиться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні макети, установки тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, в лікувально-профілактичних закладах в лабораторіях).

Лабораторне заняття проводиться з студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи. Перелік тем лабораторних занять визначається

робочою навчальною програмою дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять не дозволяється.

3.4.2. Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем. Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем. Підсумкова оцінка виставляється в журналі обліку виконання лабораторних робіт. Підсумкові оцінки, отримані студентом за виконання лабораторних робіт, враховуються при виставленні семестрової підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

3.5. Практичне заняття

3.5.1. **Практичне заняття** - форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, кабінетах до клінічної практики, оснащених необхідними технічними засобами навчання.

Практичне заняття проводиться з студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі, тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті. Вказані методичні засоби готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням з лектором даної навчальної дисципліни.

3.5.2. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

3.6. Семінарське заняття

3.6.1. **Семінарське заняття** - форма навчального заняття в КВНЗ «ПМК»ДОР», при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів). Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

3.6.2. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи і активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться в журнал реєстрації навчальних занять. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

3.7. Індивідуальне заняття

3.7.1. Індивідуальне навчальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках - повний обсяг навчальних занять для конкретного кваліфікаційного рівня. Види індивідуальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім державної атестації) визначаються індивідуальним навчальним планом студента.

3.7.2. Студентам КВНЗ «ПМК»ДОР» можуть видаватися *індивідуальні завдання* з окремих дисциплін (реферати, розрахункові, графічні роботи тощо). Індивідуальні завдання виконуються студентом самостійно при консультуванні викладачем. Допускаються випадки виконання комплексної тематики кількома студентами.

3.8. Консультація

3.8.1. Консультація - форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді для викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

3.8.2. Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів, залежно від того, чи викладач консультує студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни. Обсяг часу, відведений викладачу для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається навчальним планом.

3.9. Самостійна робота студента

3.9.1. Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять в КВНЗ «ПМК»ДОР».

3.9.2. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

3.9.3. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

3.9.4. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій викладачів, практикум тощо. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

3.9.5. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці коледжу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до зазделегідь складеного графіка, що

гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

3.9.6. При організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку викладача.

3.9.7. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

3.10. Практична підготовка студентів

3.10.1. Практична підготовка студентів КВНЗ «ПМК»ДОР» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь. Практична підготовка студентів здійснюється на лікувально-профілактичних закладах міста Павлоград та Дніпропетровської області.

3.10.2. Практична підготовка проводиться в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача училища. Програма практичної підготовки та терміни її проведення визначаються навчальним планом. Організація практичної підготовки регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року N 93, наказом МОЗ України № 690 від 07.12.2005 р. «Про затвердження положення про організацію та проведення практики студентів вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I - II р.а.», «Положенням про організацію та проведення практики в Павлоградському медичному коледжі».

3.11. Контрольні заходи

3.11.1. **Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.** Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначається відповідною ЦК. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни або її окремого розділу. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та державну атестацію студента. Порядок проведення контрольних заходів регламентує «Положення про порядок проведення поточного контролю, екзаменів та заліків в міжсесійний та сесійний періоди, державної атестації у Павлоградському медичному коледжі».

4. Навчальний час студента

4.1. **Навчальний час студента КВНЗ «ПМК»ДОР»** визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки на спеціальностях «Сестринська справа» та «Лікувальна справа».

Обліковими одиницями навчального часу студента КВНЗ «ПМК»ДОР» є академічна година, навчальний день, тиждень, семестр, курс, рік.

Академічна година - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин (надалі "пара").

Навчальний день - це складова частина навчального часу студента КВНЗ «ПМК»ДОР», тривалістю не більше 9 академічних годин.

Навчальний тиждень - це складова частина навчального часу студента КВНЗ «ПМК»ДОР», тривалістю не більше 54 академічних годин.

Навчальний семестр - це складова частина навчального часу студента КВНЗ «ПМК»ДОР», що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Навчальний курс - це завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул. Сумарна тривалість канікул протягом навчального курсу, крім останнього, становить не менше 8 тижнів. Початок і закінчення навчання студента КВНЗ «ПМК»ДОР» на конкретному курсі оформляється відповідними (перевідними) наказами.

Навчальний рік триває 12 місяців. Розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових і канікулярних днів.

4.2. Навчальні дні та їх тривалість визначаються річним графіком КВНЗ «ПМК»ДОР». Вказаний графік складається на навчальний рік з урахуванням перенесень робочих та вихідних днів, погоджується і затверджується директором КВНЗ «ПМК»ДОР» не менше ніж за десять днів до початку нового навчального року.

Навчальні заняття в КВНЗ «ПМК»ДОР» тривають дві академічні години з перервами між ними і проводяться за розкладом. Розклад забезпечує виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних занять.

4.3. Відвідування всіх видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для студентів КВНЗ «ПМК»ДОР». Забороняється відволікати студентів від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, встановлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

5. Робочий час викладача

5.1. Робочий час викладача визначається обсягом його навчальних, методичних і організаційних обов'язків у поточному навчальному році, відображених в індивідуальному робочому плані. Тривалість робочого часу викладача з повним обсягом обов'язків становить не більше 1548 годин на навчальний рік при середньотижневій тривалості 36 годин.

5.2. Обсяг навчальних занять, доручених для проведення конкретному викладачеві виражених в облікових (академічних) годинах, визначає навчальне (педагогічне) навантаження викладача. Види навчальних занять, що входять в обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача відповідно до його посади встановлюються цикловою методичною комісією.

5.3. В КВНЗ «ПМК»ДОР», як у ВНЗ I рівня акредитації обсяг навчального навантаження викладача визначається згідно з чинним законодавством, наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.№ 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової і організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, наказом Міносвіти України №102 від 15.04. 1993 р «Про затвердження інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти».

5.4. Зміни в обов'язковому навчальному навантаженні викладача КВНЗ «ПМК»ДОР» вносяться в його індивідуальний робочий план.

5.5. Графік робочого часу викладача КВНЗ «ПМК»ДОР» визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченими індивідуальним робочим планом викладача. Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого йому графіка робочого часу. Забороняється відволікати викладачів від проведення навчальних занять та контрольних заходів, передбачених розкладом.

6. Форми навчання

6.1. Навчання в КВНЗ «ПМК»ДОР» здійснюється за **денною** (стаціонарною) формою навчання.

6.2. **Денна (стаціонарна) форма навчання** є основною формою здобуття кваліфікації з відривом від виробництва. Організація навчального процесу на денній (стаціонарній) формі навчання здійснюється КВНЗ «ПМК»ДОР» згідно з державними стандартами освіти і даним положенням.

7. Науково-методичне забезпечення навчального процесу

7.1. **Науково-методичне забезпечення** включає: - Галузеві державні стандарти вищої освіти; - навчальні плани; - навчальні програми з усіх нормативних і вибіркового навчальних дисциплін; - програми навчальної, виробничої та переддипломної практик; - підручники і навчальні посібники; - інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; - індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін; - контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять; - контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; - методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури.

Інші характеристики навчального процесу в КВНЗ «ПМК»ДОР» визначає викладач, циклова методична комісія.

8. Керівництво та організація навчального процесу.

8.1. Безпосереднє керівництво навчальним процесом здійснюється директором коледжу та керівниками підрозділів навчального процесу.

8.2. Комплексний план організації навчального процесу складається на навчальний рік та затверджується директором та його заступниками.

9. Заключні положення.

9.1. Дане положення вступає в дію з моменту його затвердження директором коледжу і є чинним до моменту зміни його новим Положенням.

Заступник директора з навчальної роботи

О.П.Прищеп

Методист

С.І. Рогоза

Юристконсульт

Л.В.Кисельова